

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/395/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

304/2012. (IX. 5.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2012. május 26-án előterjesztett **panaszát** a 2012. szeptember 5-én – dr. Kozma Ákos elnökhelyettes és dr. Féja András testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Gödöllői Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos a Testület elektronikus panaszbejelentő formanyomtatványán terjesztette elő panaszát, amelyben a következőket adta elő.

2012. május 23-án a panaszost a [...] és a [...] azonosító számmal rendelkező rendőrök vonták közlekedésrendészeti intézkedés alá K. területén, mert a gépkocsiján világított a ködlámpa. A panaszos a szabálysértés elkövetését nem vitatta, a helyszínen 5000 Ft-os bírságot kapott. Az intézkedés befejezésekor ugyanakkor közölte a rendőrökkel a fellépésüket érintő kifogásait, amelyek az alábbiak voltak.

A panaszos gépkocsijának a megállítása nem a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) előírásai alapján történt. A panaszos szabályosan haladt K., Sz. úton B. irányába, amikor a [...] étteremnél a záróvonalon áthaladva, megkülönböztető jelzés használata nélkül fordult utána egy rendőrségi gépjármű.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Ezután a rendőrök mögötte haladtak, és csak kék villogót, valamint fénykürtöt használva jelezték, hogy álljon meg.

A megállást követően az egyik járőr odalépett a panaszoshoz, köszönt, és elkérte az okmányait. Nem mutatkozott be, nem mutatta fel az azonosító számát vagy jelvényét, nem közölte a rendfokozatát, nem tisztelgett, és nem jelölte meg az intézkedés célját sem.

A panaszossal az eljáró – [...] azonosító számmal rendelkező – rendőr annyit közölt, hogy szabálytalanul közlekedett, és vagy megbünteti, vagy feljelentést tesz ellene. Amikor a panaszos megkérdezte, hogy mi volt a szabálytalanság, a rendőr akkor nevesítette a ködlámpa indokolatlan használatát. A szabálysértés elkövetését a panaszos elismerte, jelezte, hogy a lámpa automatikusan kapcsolódott be, azt megmutatta a rendőrnek, és azonnal le is kapcsolta. Ennek ellenére az eljáró rendőrök ragaszkodtak a helyszíni bírság kiszabásához. Ezt tapasztalva a panaszos megkérdezte a rendőröktől, mi az oka annak, hogy ilyen kicsinyes dolgokkal foglalkoznak, amire a [...] -as azonosító számú rendőr trágár szavakat használva válaszolt.

A panaszos azt is kifogásolja, hogy a szabálysértési bírságolásról a helyszínen neki átadott [...] számú nyomtatvány gyakorlatilag olvashatatlan, szinte üres. Kéri, hogy a Testület bocsássa azt olvasható formában, hiteles másolatban is a rendelkezésére. Elismeri a panaszos, hogy hibázott, a kirótt büntetést be is fogja fizetni, de hangsúlyozza: amennyiben ilyen kicsinyes ügyekkel foglalkoznak éjjel 11 óra után a rendőrök, megítélése szerint elvárható, hogy azt szabályosan tegyék. Hozzáteszi, hogy ő mindössze egy szabálytalanságot követett el, ami a rendőri intézkedés alapjául szolgált, ellenben a rendőrök legalább ötöt. Álláspontja szerint elvárható lenne egy egyenruhás szerv tagjaitól, akik a „Szolgálunk és védünk” szlogen égisze alatt tevékenykednek, hogy példamutató magatartást tanúsítsanak egy intézkedés során, nem beszélve arról, hogy kereshetnének igazi bűnözőket is közlekedési bírságok értelmetlen és túlzó kiszabása helyett. Hozzáteszi a panaszos, hogy az általa elkövetett szabálysértéssel nem veszélyeztetett senkit, hiszen egy ködlámpa nem vakít, ellenben a rendőrök sokkal több veszélyhelyzetet teremtettek, miközben a panaszos kívánták intézkedés alá vonni.

2) A panaszos beadványát 2012. június 13-án aláírásával is megerősítette.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) Az intézkedést foganatosító rendőr, T. T. r. zls. a sérelmezett eseményekkel összefüggésben 2012. július 9-én az alábbi tartalommal készített jelentést.

2012. május 23-án 19 és 24 óra közötti időben álló és mozgó ellenőrzést hajtott végre K. területén. Annak során kollégájával együtt az Sz. út 48. szám előtt, G. irányában várakozott szolgálati gépkocsival az úttest mentén, az útpadkán, amikor szabálysértés elkövetését észlelték: egy gépkocsi vezetője indokolatlanul használta a ködfényszórót.

Az észlelést követően a szolgálati gépkocsin lévő megkülönböztető jelzés használata mellett a rendőrök kellő körültekintést tanúsítva megfordultak az Sz. úton, majd a szabálysértő autóst utolérve, megkülönböztető jelzést használva őt az út menetirány szerinti jobb oldalán megállították.

A rendőr az intézkedés kezdetén a napszaknak megfelelően köszönt, közölte az intézkedés alá vont személlyel nevét és szolgálati helyét, majd pedig az elkövetett szabálysértés tényállását. A panaszos arra reagálva elmondta, hogy a világítás automata állapotban volt, azért volt bekapcsolva rajta a ködlámpa.

A szabálysértés közlését követően a rendőr kérte a panaszostól az iratait, illetve a gépjármű forgalmi engedélyét, amelyeket meg is kapott, majd az adatokat a nyilvántartásban ellenőrizte az ügyelet segítségével, egyezést nem talált.

Az intézkedés közben a rendőr azt kérte a panaszostól, hogy kapcsolja fel a gépkocsi világítását, amit a panaszos meg is tett, és a ködfényszóró még mindig világított. Végül a panaszos a műszerfalán lévő kapcsoló segítségével kapcsolta azt le.

Az eljáró rendőr közölte a panaszossal, hogy 5000 Ft helyszíni bírságot szab ki rá, továbbá tájékoztatta, hogy amennyiben a szabálysértés elkövetését nem ismeri el, feljelentést tesz ellene.

A panaszos a szabálysértést a helyszínen elismerte, de sokkolta a bírság összege, és azt kérte a rendőrtől, csökkentse azt le 1000 Ft-ra. A rendőr válaszul elmondta, hogy a hatályos szabályozás értelmében a bírság összege 5000 Ft-tól 50 000 Ft-ig terjedhet.

A panaszos végül a bírságotól kiállított formanyomtatványt aláírta, majd az intézkedés befejezésekor gépkocsijával távozott a helyszínről.

A rendőri jelentés megjegyzése szerint a panaszos számára az átadott bírságszelvényen valószínűleg azért nehezen látható és olvasható az írás, mert a tömb önindigós, és a harmadik példány már jellemzően gyenge minőségű. A bírságszelvényen a szabálysértés elkövetésének helyeként a rendőr a K., Sz. u. 48. címet jelölte meg, mivel az elkövetést ott észlelte. Megjegyzi továbbá, hogy a bírságszelvény kitöltését követően azt saját kezűleg írta alá.

Az intézkedést Sz. A. r. őrm. biztosította, aki az intézkedés során nem használt sértő hangnemet a panaszossal szemben.

2) A helyszíni bírság formanyomtatvány a következőket rögzíti. Az elkövetés helye: K., Sz. út, ideje: 2012. május 23. 23 óra 10 perc. Az elkövetési magatartás: ködlámpa indokolatlan használata, a kiszabott büntetés 5000 Ft. Az iratokon a panaszos és az intézkedő rendőr aláírása is megtalálható.

3) Dr. B. Z. r. ddtbk., a Gödöllői Rendőrkapitányság vezetője a sérelmezett eseményekkel összefüggésben válaszlevelében az alábbiakról nyújtott tájékoztatást.

Sz. A. pr. őrmester távolléte miatt az esettel összefüggésben jelentést nem készített, ugyanakkor sor került telefonos meghallgatására, amelynek során az alábbiakat adta elő.

Az esetre emlékszik, mivel az intézkedés alá vont személy jelezte, hogy az intézkedéssel összefüggésben panasszal fog élni. Nyilatkozata szerint nem alkalmazott sértő hangnemet a panasszal szemben, és olyat sem mondott, hogy kötelező bírságot fizetniük, mivel ilyen utasítást előljárótól nem kapott.

Az előzetes parancsnoki kivizsgálás, valamint az intézkedést végrehajtó járőrök által tett jelentések alapján a rendőrkapitány az alábbiakat állapította meg.

Az említett napon 19 órától másnap reggel 7 óráig T. T. r. zászlós és Sz. A. pr. őrmester teljesített járőrszolgálatot egy megkülönböztető jelzésekkel ellátott szolgálati személygépkocsival. Annak során a K., Sz. u. 48. szám előtt, az útpadkán szabályosan várakozva észleltek egy G. irányából szabálytalanul – ködfényszórót használva – közlekedő személygépkocsit. Az észlelést követően megkülönböztető jelzés használatával, a záróvonalat átlépve a szabálysértést elkövető gépkocsi után indultak. A megfordulás gyér forgalmi viszonyok között, kellő körültekintéssel, megkülönböztető jelzés használatával történt, balesetveszélyes helyzetet ez nem idézett elő. A rendőrök a megkülönböztető jelzés használatával jelezték megállítási szándékukat, amit a jármű vezetője megértett és az úttestről lehúzóva megállt. A rendőrök a szolgálati gépkocsiból kiszállva a panaszos által vezetett gépkocsihoz léptek, majd T. T. r. zls. a panaszost a napszaknak megfelelően köszöntötte, bemutatkozott neki, közölte szolgálati helyét, majd azt, hogy a panaszos szabálysértést követett el és emiatt vonták rendőri intézkedés alá. A panaszos a helyszínen a szabálysértés tényét elismerte, azonban a kiszabott 5000 Ft-ot soknak találta, és kérte a rendőröket, hogy mérsékeljék azt 1000 Ft-ra. T. T. r. zls. tájékoztatta a panaszost, hogy a hatályos szabálysértési törvény szerint a szabálysértés elkövetőjével szemben – amennyiben nem fix összegű bírságról van szó – 5000 és 50000 Ft közötti összegű büntetés szabható ki helyszíni bírsággként.

Az intézkedő rendőrök tehát a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 20. §-ának előírásai szerint a napszaknak megfelelően köszöntötték az intézkedés alá vont személyt, az intézkedő rendőr bemutatkozott és közölte szolgálati helyét is. Az azonosító jelvény mindkét intézkedésben résztvevő járőr szolgálati egyenruháján jól látható módon volt elhelyezve.

A helyszíni bírság formanyomtatvány eredeti példánya nincs a rendőrkapitányságon, mivel azt az előírásoknak megfelelően továbbították a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság felé. Bírságoláskor három példányban, önindígtós módon készül a szelvény, amelynek harmadik példányát kell az eljárás alá vont részére átadni a készpénz-átutalási megbízással együtt. Emiatt fordulhat elő, hogy a harmadik példányon a kézzel írott szöveg nehezen olvasható.

A rendőrfőkapitány hozzáteszi továbbá, hogy a közlekedési szabálysértés elkövetésekor alkalmazott helyszíni bírságolás egy egyszerűsített szabálysértési eljárás. Amennyiben a helyszínen az elkövető elismeri a szabálysértést és azt aláírásával is megerősíti a helyszíni bírság szelvényen, mentesül a jelentősebb procedúrával járó szabálysértési eljárás lefolytatása alól. A tudomásul vett helyszíni bírság, a szelvény (egyszerűsített határozat) aláírásával jogerőre emelkedik, ellene nincs helye jogorvoslatnak. Emiatt további szabálysértési eljárás nem indul.

III.

A Testület a panaszos beadványa és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott iratok ismeretében megvizsgálta a panaszossal szemben foganatosított intézkedés jogszerűségét és az intézkedés végrehajtásának módjával kapcsolatos jogszabályi követelmények teljesülését.

A fentiek alapján a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz és az abból vezethető testi épséghez, a IV. cikk (1) bekezdésében foglalt személyi biztonsághoz, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A panaszos kifogásolja, hogy gépkocsijának megállítása nem a KRESZ előírásai alapján történt. Előadása szerint szabályosan haladt K., Sz. úton B. irányába, amikor a [...] étteremnél a záróvonalon áthaladva, megkülönböztető jelzés használata nélkül fordult utána egy rendőrségi gépjármű. Ezután a rendőrök mögötte haladtak, és csak kék villogót, valamint fénykürtöt használva jelezték, hogy álljon meg.

A rendőrök jelentésükben arról számolnak be, hogy amikor a szabálysértés elkövetését észlelték, a szolgálati gépkocsin lévő megkülönböztető jelzés használata mellett kellő körültekintést tanúsítva megfordultak az Sz. úton, majd a szabálysértő autóst utolérve, megkülönböztető jelzést használva őt az út menetirány szerinti jobb oldalán megállították.

A panaszos előadását a Testület az alábbi jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel értékelte.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak. A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (Szolgálati Szabályzat) 9. §-a az Rtv. előírásait a következőkkel egészíti ki: a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki.

A KRESZ a forgalomban részt vevő járművek kivilágítására vonatkozóan 44. §-ának (4) bekezdésében rögzíti, hogy a „tompított vagy távolsági fényszóró helyett vagy mellett ködfényszórót, továbbá hátsó helyzetjelző ködlámpát abban az esetben szabad használni, ha a látási viszonyok ezt indokolják.”

A Testület a fentiek alapján megállapította, hogy a ködfényszóró indokolatlan használata jogellenes cselekménynek tekinthető, amely az Rtv. 13. §-a értelmében intézkedési kötelezettséget keletkeztet, mivel pedig a szabálysértés tényét maga a panaszos sem vitatja, egyértelműen megállapítható, hogy az adott esetben a rendőrök intézkedési kötelezettsége beállt.

A panaszos kifogásai alapján a Testület ugyanakkor azt is vizsgálta, hogy a megállításra a vonatkozó jogszabályi előírások szerint került-e sor.

A KRESZ 6. § (2) bekezdése értelmében amennyiben a rendőr menet közben kíván egy gépkocsit megállítani, azt úgy teheti meg, ha a megkülönböztető fényjelzést használó gépkocsiból, illetve motorkerékpárról ad jelzést, karjának, fehér szegélyű piros tárcsának, piros vagy fehér fényű lámpának fel-le mozgatásával, illetőleg hangszórón vagy a megállásra felhívó szövegű felirattal. A KRESZ nem tartalmaz a rendőr számára felhatalmazást arra, hogy megkülönböztető fényjelzést nem használó gépkocsiból kötelezzen megállásra valakit.

A közúti járművek megállításának és követésének módszereiről és taktikáiról szóló 7001/2006. (IV. 6.) ORFK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) mellékletének a mozgó jármű megállítására vonatkozó része kifejezetten hangsúlyozza, hogy a rendőr a járművek megállítását a hatályos jogszabályok (azaz a KRESZ 6. §) alapján köteles végrehajtani. Az irányelv rögzíti: a megállítás helyét úgy kell megválasztani, hogy a szolgálati-, illetve a leállított jármű más járművek forgalmát indokolatlanul ne akadályozza, és ne veszélyeztesse. A megállításnál fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy a járművezető a jelzést kellő időben észlelje. Fő szabály szerint az intézkedés alá vont járművet hátulról kell megállítani, olyan módon, hogy a megkülönböztető fényjelzést használó gépkocsiból a rendőrnek hangszórón keresztül kell a követendő közlekedési magatartásra vonatkozó utasítást adni az úton közlekedő jármű vezetője részére. Az Irányelv kimondja: a szóban adott utasítást a rövid ideig üzemeltetett megkülönböztető hangjelzés adása is előzze meg annak érdekében, hogy a szóbeli utasítás a közlekedőket ne érje váratlanul és az a figyelmüket felkeltse. Előlről megállítani az intézkedéssel érintett járművet csak kivételesen lehet.

Az eset kapcsán szükséges utalni a KRESZ 49. §-ában foglalt rendelkezésekre is, amelyek a megkülönböztető jelzést használó gépjárművekre vonatkoznak. A törvényhely (1) bekezdése értelmében a gépjármű megkülönböztető jelezéseket adó berendezéseit csak abban az esetben szabad működtetni, ha a feladat sürgős ellátása, a személy-, élet- és vagyónbiztonság, továbbá a védett személyek és kíséretük biztonsága érdekében az szükséges, és a forgalmi viszonyok azt indokoltá teszik. A (2) szerint továbbá a megkülönböztető fény- és hangjelzést együttesen használó gépjármű vezetője – a rendőr és a vasúti átjárót biztosító jelzőberendezések jelzéseit kivéve – a közúti jelzéseket, továbbá a 24-43. §-okban foglalt rendelkezéseket figyelmen kívül hagyhatja, ha magatartásával a közlekedés biztonságát, valamint a személy- és vagyónbiztonságot nem veszélyezteti, és meggyőződött arról, hogy a közlekedés többi résztvevője az akadálytalan továbbhaladást lehetővé tette.

Mindezen rendelkezések alapján értékelte a Testület a panaszosnak a rendőrök közlekedését érintő kifogásait.

Ennek kapcsán a Testület ismételten felhívja a figyelmet fentebb már kifejtett gyakorlatára, miszerint hatáskör hiányában szabálysértés elkövetését – sem a panaszos, sem a rendőr magatartása tekintetében – nem vizsgálja. Ettől függetlenül ugyanakkor azt, hogy a szabálysértési tényállásszerűséget adott esetben megalapozó rendőri fellépés egyúttal megvalósítja-e valamely alapvető jog megsértését, értékeli a panaszeljáráásban. A konkrét esetben ez azt jelenti, arról, hogy a rendőrök akkor, amikor a panaszos után indultak, megsértették-e a KRESZ hivatkozott szabályait, a Testület nem foglalhat állást. Mivel azonban a rendőrök magatartása – akár a szabálysértési gyanú fennállása nélkül is – alkalmas lehetett arra, hogy veszélyeztesse a panaszos biztonságos közlekedését, azáltal pedig a panaszos testi épséghez, fizikai integritáshoz, személyi biztonsághoz való alapjogát, ezért a kérdésnek ezt a vonatkozását jelen panaszeljáráásban vizsgálni kellett.

Bár az Rtv. 92. §-a bekövetkezett jogsértésről beszél, a Testület a rendelkezést kiterjesztően alkalmazza azokra az esetekre is, amikor a rendőrség tevékenysége következtében valamely alapjog sérelmének közvetlen és nagyfokú veszélye áll fent, hiszen a rendőrség működésével szemben alapvető követelmény, hogy az ne veszélyeztesse az állampolgárok alapvető jogait, amint az az Rtv. 2. § (1) bekezdéséből is következik. („A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”)

A panaszos és a rendőrség álláspontja egymásnak ellentmond abban, hogy a később intézkedő rendőrök akkor, amikor szolgálati gépkocsijukkal megfordultak, és a panaszos után eredtek, használtak-e megkülönböztető fény- és hangjelzést. Ezt a határozott ellentmondást a Testület arra alkalmas bizonyíték hiányában nem volt képes feloldani. Ennek következtében nem tudott megalapozott döntést hozni abban a kérdésben sem, hogy a rendőrök a szabálysértés észlelését követően tanúsított magatartásukkal a panaszos testi épségét, személyi biztonságát veszélynek tették-e ki.

Az adott esetben nem volt tehát megállapítható, hogy a rendőrök a megfordulási manőver alkalmazása során használtak-e megkülönböztető fény- és hangjelzést, vagyis hogy eljárásuk megfelelt-e a jogszabályi követelményeknek, és ebből következően az sem, hogy megvalósították-e a panaszos testi épségének, személyi biztonságának olyan fokú veszélyeztetését, amely alapjogi jogsérelmet eredményezett volna.

2) A panaszos beadványában leírja, hogy a megállást követően az egyik járőr odalépett hozzá, köszönt, és elkérte az okmányait. Sérelmezi azonban, hogy a rendőr nem mutatkozott be, nem mutatta fel az azonosító számát vagy jelvényét, nem közölte a rendfokozatát, nem tisztelgett, és nem jelölte meg az intézkedés célját sem. Amikor a panaszos megkérdezte, hogy mi volt a szabálytalanság, a rendőr akkor nevesítette a ködlámpa indokolatlan használatát.

A panaszos állításaival ellentétben a rendőri jelentés azt rögzíti, hogy az eljáró rendőr az intézkedés kezdetén a napszaknak megfelelően köszönt, közölte az intézkedés alá vont személlyel nevét és szolgálati helyét, majd pedig az elkövetett szabálysértés tényállást. A panaszos e tájékoztatásra reagálva azt válaszolta, hogy a világítás automata állapotban volt, azért volt bekapcsolva rajta a ködlámpa. Az előzetes parancsnoki kivizsgálás keretében továbbá a kapitányságvezető azt is megállapította, hogy az azonosító jelvény mindkét intézkedésben résztvevő járőr szolgálati egyenruháján jól látható módon volt elhelyezve.

Az Rtv. 20. § szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

A szolgálati fellépés módjára vonatkozó szabályokat a Szolgálati Szabályzat 5. §-a tovább részletezi. A jogszabályhely értelmében az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában

intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. Ez a közlés akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

A felek előadásai – ahogy az fent olvasható – számos ellentmondást tartalmaznak. Így a Testület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőr eljárása kezdetekor megfelelően azonosította-e magát, illetve, hogy megjelölte-e az intézkedés célját. Kijelenthető továbbá, hogy a hatályos rendelkezések alapján a rendőr nem volt köteles felmutatni az intézkedés kezdetekor igazolványát vagy azonosító jelvényét, mert társával együtt egyenruhában látott el szolgálatot.

A Testület töretlen gyakorlata értelmében amennyiben a panaszosi előadást a rendőr nem cáfolja, azt a Testület a tényállás alapjául elfogadja. Jelen esetben az eljáró rendőr nem cáfolta a panaszos azon elmondását, hogy nem közölte az intézkedés elején az azonosító számát, és hogy elmulasztotta a tisztelgést.

A Testület szerint továbbá az intézkedés formai kellékei közül csak azoknak az elmaradása tekinthető alapjogi sérelem okozására alkalmasnak, amelyek az érintett számára a későbbi jogérvényesítéshez esetlegesen szükséges információt hordoznak (pl. az intézkedő rendőr kilétére, az intézkedés céljára vonatkozó közlés), míg azon kellékek (tisztelgés, köszönés, stb.) elmaradását, amelyek ilyen információt nem tartalmaznak, nem tekinti a Testület alapjogi sérelmet okozó mulasztásnak.

A rendőrség által nem cáfolt mulasztások közül tehát alapjogi relevanciája csupán az azonosító szám közlése elmulasztásának van, mivel ez adott esetben a panaszos panaszjogának gyakorlását utóbb megnehezíthette volna, ezért alkalmas volt arra, hogy a panaszos oldalán alapjogsértést valósítson meg. Ezt a jogsérelmet ugyanakkor – arra is figyelemmel, hogy a panaszos végeredményben az intézkedő rendőrök azonosító számát megismerte – a Testület csekély fokúnak minősítette.

A panaszosi és a rendőri állítások között az intézkedés megkezdése formai követelményeinek egy részével kapcsolatban olyan fokú ellentmondás mutatkozott, amelyet a Testület nem tudott feloldani, így a rendőri fellépés alakiságával kapcsolatosan a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét nagy részben nem tudta megállapítani. Annak a rendőrség által nem cáfolt panaszosi állításnak a kapcsán pedig, miszerint az intézkedő rendőrök azonosító számukat az intézkedés elején nem közölték, a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának csekély fokú sérelmét állapította meg.

3) Miután az eljáró rendőrök helyszíni bírságot szabtak ki a panaszossal szemben, utóbbi megkérdezte tőlük, mi az oka annak, hogy ilyen kicsinyes dolgokkal foglalkoznak. A panaszos kérdésére a panasz szerint a [...] -as azonosító számú rendőr trágár szavakat használva válaszolt.

A rendőrök nyilatkozataikban tagadták a panaszos állításait, és cáfolták, hogy vele való kommunikáció során sértő hangnemet használtak volna. Sz. A. pr. őrmester úgy nyilatkozott

továbbá, hogy olyat sem mondott, hogy kötelező bírságotolniuk, mivel ilyen utasítást előljárótól nem kapott.

A rendőrök magatartása és az általuk alkalmazott hangnem vizsgálatakor az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezések említése indokolt. Az Rtv. 2. § (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A Testület számos állásfoglalásban rögzítette már álláspontját, miszerint az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, a másik személy emberi méltóságát szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A konkrét esetben a Testület a panaszos és a rendőrök előadásában ellentmondást tapasztalt azzal összefüggésben, hogy milyen tartalommal zajlott le köztük párbeszéd. Ez az ellentét a rendelkezésre álló információk alapján nem volt feloldható, és ebben a tekintetben az eljárás folytatásától sem volt várható más eredmény.

A Testület ezért nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a konkrét esetben a rendőrök megsértették-e az Rtv. 2. §-ában rögzített előírásokat, ezért a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme e tekintetben nem volt megállapítható.

4) A panaszos azt is kifogásolja, hogy a szabálysértési bírságotláról a helyszínen neki átadott [...] számú nyomtatvány gyakorlatilag olvashatatlan, szinte üres. Kéri, hogy a Testület bocsássa azt olvasható formában, hiteles másolatban is a rendelkezésére.

A rendőri jelentés ezzel összefüggő megjegyzése szerint a panaszos számára az átadott bírságszelvényen valószínűleg azért nehezen látható és olvasható az írás, mert a tömbönindigós, és a harmadik példány már jellemzően gyenge minőségű. A bírságszelvényen a szabálysértés elkövetésének helyeként a rendőr a K., Sz. u. 48. címet jelölte meg, mivel az elkövetést ott észlelte. Megjegyzi továbbá, hogy a bírságszelvény kitöltését követően azt saját kezűleg írta alá.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény végrehajtásával kapcsolatos rendelkezésekről, valamint ahhoz kapcsolódó egyes rendeletek módosításáról szóló 22/2012. (IV. 13.) BM rendelet 20. §-a rendelkezik a helyszíni bírságotlasi nyomtatvány használatáról. Eszerint a „helyszíni bírság kiszabására jogosult szerv vagy személy három példányban (eredeti, másodlat és tőpéldány) tölti ki a helyszíni bírságotlához használt nyomtatványt”. A 22. § pedig előírja, hogy a helyszíni bírság kiszabására jogosult szerv vagy személy a nyomtatvány másodlati példányát a csekkszelvényvel együtt az eljárás alá vont személynek átadja.

A Testület korábban, már több ügyben is találkozott hasonló állampolgári panasszal [lásd pl. a 286/2011 (X. 5.) sz. állásfoglalást], és megállapította, hogy nyilvánvalóan sérti a jogbiztonságot és a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogát, ha a vele szemben alkalmazott szankcióval kapcsolatban nem kapja meg a jogszabályban előírt igazolást, illetve megkapja ugyan, de az alkalmatlan arra, hogy a funkcióját betöltse, és megfelelően informálja az állampolgárt. A helyszíni bírságotlasi eljárás egy olyan eljárás, amikor a hatóság az állampolgár

felelősségéről és a szankcióról azonnal dönt, ha azt az állampolgár is elfogadja. Garanciális jelentősége van tehát annak, hogy a – közokiratnak minősülő – nyomtatvány olvashatóan tartalmazza az adatokat, ennek elmaradása akkor is jogsérelmet jelent, ha az intézkedő rendőr a nyomtatványban foglaltakról egyébként szóban tájékoztatja az intézkedés alá vontat.

A Testület ezért a panaszt ebben a vonatkozásban megalapozottnak találta és megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának csekély fokú sérelmét.

IV.

A fentiek alapján nem volt tehát megállapítható, hogy a rendőrök a megfordulási manőver alkalmazása során használtak-e megkülönböztető fény- és hangjelzést, vagyis hogy eljárásuk megfelelt-e a jogszabályi követelményeknek, és ebből következően az sem, hogy megvalósították-e a panaszos testi épségének, személyi biztonságának olyan fokú veszélyeztetését, amely alapjogi jogsérelmet eredményezett volna.

A panaszosi és a rendőri állítások között az intézkedés megkezdése formai követelményeinek egy részével kapcsolatban olyan fokú ellentmondás mutatkozott továbbá, amelyet a Testület nem tudott feloldani, így a rendőri fellépés alakiságával kapcsolatosan a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét nagy részben nem tudta megállapítani. Annak a rendőrség által nem cáfolt panaszosi állításnak a kapcsán pedig, miszerint az intézkedő rendőrök azonosító számukat az intézkedés elején nem közölték, a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának csekély fokú sérelmét állapította meg.

A Testület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben sem, hogy a konkrét esetben a rendőrök megsértették-e az Rtv. 2. §-ában rögzített előírásokat, ezért a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme e tekintetben nem volt megállapítható.

Megalapozottnak találta továbbá a panaszt és megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának csekély fokú sérelmét Testület azért, mert a helyszíni bírság nyomtatvány panaszosnak átadott példányán a ráírt szöveg nem volt olvasható.

A Testület minderre tekintettel – az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése alapján – a rendelkező részben foglaltak szerint a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2012. szeptember 5.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag